

Tasviriy san'at darslarida o'quvchilarda milliy badiiy qadriyatlarni shakllantirishning samarali usullari

Ismoilov Otabek Shavkat o'g'li

Navoiy davlat universiteti

“Dasgohli rangtasvir” ta’lim yo’nalishi

3 - kurs “R”guruh talabasi

Annotatsiya: Maqolada tasviriy san'at ta'limi jarayonida o'quvchilarda milliy badiiy qadriyatlarni shakllantirish masalasi yoritilgan. Unda milliy meros, an'anaviy naqshlar, xalq amaliy san'ati namunalaridan ta'lim jarayonida foydalanishning didaktik va tarbiyaviy ahamiyati tahlil etiladi. Shuningdek, tasviriy san'at darslarini milliy g'oya, ma'naviyat va estetik tarbiya bilan uyg'unlashtirishning samarali metodlari ko'rsatib o'tilgan.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, milliy qadriyatlar, badiiy meros, estetik tarbiya, xalq amaliy san'ati, ijodkorlik, milliy g'oya, didaktika.

Bugungi globallashuv sharoitida yosh avlodni milliy qadriyatlar ruhida tarbiyalash, ularning estetik didini va badiiy tafakkurini shakllantirish dolzarb masalaga aylanmoqda. Tasviriy san'at darslari bu jarayonda beqiyos o'rin tutadi, chunki u nafaqat o'quvchilarga chizish ko'nikmalarini, balki milliy san'atimiz, madaniyatimiz va an'analarimizga bo'lgan hurmatni singdiradi.

Milliy qadriyatlarni san'at orqali o'rgatish o'quvchilarda vatanparvarlik, g'urur, estetik zavq va milliy o'zlikni anglash tuyg'ularini shakllantiradi. Shu sababli o'qituvchi dars jarayonida milliy naqshlar, miniatyura san'ati, gilamdo'zlik, kulolchilik, zardo'zlik, kashtachilik kabi xalq amaliy san'ati namunalaridan keng foydalanishi lozim.

Tasviriy san'at ta'limida milliy merosni o'rganish, uni amaliy mashg'ulotlarga singdirish o'quvchilarda badiiy fikrlashni rivojlantiradi. Bu esa ularni ijodiy faoliyatga, milliy g'ururga va san'at orqali o'z xalqining qadriyatlarini ifoda etishga undaydi.

Tasviriy san'at darslarida milliy qadriyatlarni singdirish o'quvchilarni nafaqat ijodiy, balki ma'naviy jihatdan ham rivojlantirishga xizmat qiladi. Dars jarayonida o'quvchilarga milliy miniatyura, naqsh, me'moriy bezak va xalq amaliy san'ati namunalarini o'rgatish orqali ular milliy madaniyatning go'zalligi va falsafasini chuqur anglay boshlaydilar.

Badiiy ta'limda xalq an'analariga asoslangan metodlardan foydalanish samarali natija beradi. Masalan, miniatyura san'atidagi ranglar uyg'unligi, obrazlarning ramziy

ma'nosi va kompozitsion tuzilishini tahlil qilish o'quvchilarda estetik tafakkurni rivojlantiradi. Shuningdek, o'quvchilar milliy naqsh elementlarini chizish orqali bezak san'ati bilan amaliy tarzda tanishadilar.

Pedagogik jarayonda o'quvchilarning mustaqil fikrlash, tahlil qilish va o'z g'oyasini badiiy ifodalash ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish lozim. Bu jarayonda ijodiy topshiriqlar, loyihaviy ishlar, musobaqalar va ko'rgazmalar muhim o'rin tutadi. O'quvchilar o'z ijod mahsulotlarini taqdim etish orqali o'ziga ishonch hosil qiladi va san'atni hayot bilan bog'lashni o'rganadi.

Milliy qadriyatlarni o'qitish jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish ham zamonaviy yondashuvlardan biridir. Multimedia vositalari, virtual muzeylar, elektron darsliklar orqali o'quvchilar tarixiy asarlar, miniatyura namunalari bilan interaktiv tarzda tanishish imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa ularning nafaqat bilish faoliyatini, balki estetik idrokini ham kengaytiradi.

Tasviriy san'at ta'limida o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki milliy badiiy qadriyatlarni targ'ib etuvchi ma'naviy yo'lchi vazifasini bajaradi. U darslarda milliy o'zlikni anglash, o'z xalqining madaniy merosiga hurmat bilan qarash ruhida tarbiya beradi. Shu orqali o'quvchilarda ijodkorlik, estetik did va vatanparvarlik tuyg'ulari shakllanadi.

Tasviriy san'at ta'limi jarayonida milliy badiiy qadriyatlarni o'rgatish o'quvchilarda estetik tafakkur, milliy o'zlikni anglash va ijodiy dunyoqarashni shakllantirishning eng samarali vositasidir. Milliy miniatyura, naqsh va xalq amaliy san'ati namunalariidan foydalanish orqali o'quvchilar nafaqat chizish ko'nikmalarini, balki o'z xalqining madaniy merosini qadrlashni ham o'rganadilar.

Pedagogik jarayonni zamonaviy texnologiyalar, ijodiy topshiriqlar va milliy an'analar bilan uyg'unlashtirish orqali yosh avlodni san'atni sevuvchi, badiiy tafakkuri keng, milliy qadriyatlarga hurmat bilan qaraydigan shaxslar etib tarbiyalash mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Шавдиров С. А. Подготовка будущих учителей к исследовательской деятельности // *Педагогическое образование и наука*. – 2017. – № 2. – С. 109-110.
2. Shavdirov S. A. *Selection Criteria of Training Methods in Design Fine Arts Lessons* // *Eastern European Scientific Journal*. – 2017. – № 1. – P. 131-134.
3. Shovdirov S. *Analyzing the Sources and Consequences of Atmospheric Pollution: A Case Study of the Navoi Region* // *E3S Web of Conferences*. – EDP Sciences, 2024. – Vol. 587. – P. 02016.

4. Shavdirov S. *Method of Organization of Classes in Higher Education Institutions Using Flipped Classroom Technology // AIP Conference Proceedings*. – 2025. – Vol. 3268. – No. 1. – P. 070035.
5. Шавдиров С. А. Ўқувчиларда тасвирий саводхонликка оид ўқув компетенцияларини шакллантиришнинг педагогик-психологик жиҳатлари // *Современное образование (Узбекистан)*. – 2017. – № 6. – С. 15-21.
6. Ibraimov X., Shovdirov S. *Theoretical Principles of The Formation of Study Competencies Regarding Art Literacy in Students // Science and Innovation*. – 2023. – Vol. 2. – No. B10. – P. 192-198.
7. Shovdirov S. A. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari // Inter education & global study*. – 2024. – № 1. – P. 8-14.

